Conceptverslag monitoringcomité Kansen voor West 7 juni 2024 Amsterdam

1. Opening en rondleiding

We zijn te gast bij het Universitair Medisch Centrum Amsterdam (VUmc), waar Kansen voor West al een aantal projecten heeft ondersteund, een project van KvW-partner provincie Stad Amsterdam.
Dhr. Smit (Projectmanager Amsterdam UMC), dhr. Van Goudoever (UMC RvB) en professor Van Dongen geven een korte impressie van de projecten die bij het UMC binnen Kansen voor West zijn gedaan. Dhr. Smit geeft aan het MC met z'n collega's rond te leiden bij de Research en Development Centra (13.00 uur) en bij een aantal projecten van het UMC die bij Kansen voor West zijn ondersteund, zoals Tracing en Trading, het Imagecentre voor oncologie en Adore.
Adore is het onderzoekscentrum voor neurologie, waarin gewerkt wordt met celtherapie (leren herkennen van kanker ter bestrijding), het volgen van het medicijn middels lichte radioactiviteit (waarvan de isotopen daar aangemaakt worden- niet in Petten) en de Robo PET scanner, arbeidscomponent (business developers).

2. Presentaties en Vergadering

Na de rondleiding bij het UMC te Amsterdam wordt om 14.30 uur de vergadering gestart.
Dhr. MBarki vraagt als voorzitter voor vaststelling van de agenda of er opmerkingen/aanmerkingen zijn? Er zijn geen extra agendapunten. De agenda is daarmee vastgesteld.

Overige aanwezigen; vanuit EZK is dhr. Verkaart de permanente vervanger voor mw. Bronswijk (EZK), mw. Zwart (G8-steden – Delft) dhr. Van Raak (KvW), dhr. Althuis (TU Delft), mw. Van Dantzig (BZK), dhr. Ouwehand (milieufederatie), dhr. Kloosterman (UASNK/hogescholen) en namens de EC, dhr. DeLanghe. Verder zijn aanwezig namens de Beheerautoriteit dhr. Langstraat, dhr. Van der Laan en dhr. Bijkerk. Namens de steunpunten mw. De Boer (PNH), dhr. Van Baar (PZH) en dhr. Hulshoff (PU).

Afwezig gemeld: Dhr. Simons (BA), dhr. Driessen (FNV), mw. Pinas (NDCR) en dhr. Arya (AA).

Daarna volgt de presentatie van het programmadeel stad Amsterdam door programmamanager GTI-Amsterdam dhr. Van Marken binnen het afgelopen programma KvW2 en ook de stand van zaken m.b.t. het nieuwe programma KvW3.

Dhr. Ouwehand vraagt of er binnen de klimaatprioriteit de prioritering van de openstellingen juist is en de problemen die Amsterdam ondervindt hiermee te maken hebben? Zeker gezien de opgave die er ligt voor arbeidstoeleiding op het gebied van klimaat. Dhr. Van Marken geeft aan dat dit her-prioritering van regionale gelden betreft en minder stedelijk.
Dhr. DeLanghe geeft aan dat het soms goed is om buiten de kaders te denken.
Dhr. Verkaart geeft aan dat ook andere MA's worstelen met die klimaatprioriteit, misschien afstemmen. Bereiken onbenut arbeidspotentieel in hoeverre complementair met ESF+. Dhr. Van Marken geeft aan dat verschil ESF -EFRO is dat EFRO zich richt op opzetten van een structuur, onderwijzen deelnemers is meer ESF. Dus coalities smeden, programma's afstemmen op de vraag etc.

Het Comité heeft kennisgenomen van de presentaties en vragen gesteld bij presentatie en rondleiding.

3. Mededelingen

a. 9e Cohesierapport

Inforegio - Ninth Report on Economic, Social and Territorial Cohesion (europa.eu)

Dhr. DeLanghe van de EC geeft een korte impressie van het 9e Cohesie rapport. Het Cohesierapport, dat de Europese Commissie elke drie jaar publiceert, beoordeelt de voortgang van het cohesiebeleid. In het rapport valt te lezen over de vooruitgang van de cohesie in de EU en wat er nog kan verbeteren. Deze analyse is gebaseerd op maatstaven, zoals welvaart, werkgelegenheid en onderwijsniveaus.
Doel is om de verschillen tussen de landen te verminderen. Belangrijkste bevinding uit het rapport is dat cohesiebeleid werkt. Belangrijkste pijlers zijn het BNP en de werkloosheid.
In termen van ongelijkheid doen zich die vooral voor in de Zuidvleugel op het gebied van klimaat - transitie en in Oost op economische ontwikkeling.

b. Stand van zaken Midterm-evaluatie

De voorzitter geeft dhr. Van Raak het woord voor een korte toelichting op de Midterm evaluatie die eind 2024 moet plaatsvinden.

Dhr. Van Raak geeft een korte uitleg. Er zijn 5 bureaus voor de aanbesteding uitgenodigd. De komende periode zullen de voorstellen die worden ingediend moeten worden beoordeeld en een keuze worden gemaakt voor het bureau dat de Midterm gaat uitvoeren. Met de Midterm-evaluatie wordt de thermometer in de uitvoering van het programma gestoken en zal er waar nodig een mogelijke aanpassing in het programma moeten worden gedaan voor het resterende deel. Per 31 december zal de Midterm worden uitgevoerd en oplevering medio februari.

c. STEP

2 dingen om gebruik te maken van STEP:
1) Programma wijzigen om meer aan die sleuteltechnologie toe te wijzen inclusief een hoger percentage.
Voor ons, WEST, met een openstellingspercentage van 70% heeft dat minder zin. Omdat de RIS er nu al in voorziet en we dan minder subsidie aan andere projecten kunnen geven.
2) oude programma ook wijzigen en inleverdata te wijzigen
In principe wilde we geen gebruik maken van deze verlenging. Echter we merken de afgelopen periode dat het waarschijnlijk net niet haalbaar is om alle projecten voor eind juli af te rekenen/ kosten vast te stellen, mogelijk willen we voor 2-3 maanden gebruik maken van de verlenging van de afrekenperiode van 2014-2020 om te zorgen dat we de afrekening zorgvuldig doen. Dit is een belangrijk punt, want we gaan als enige in Nederland toch gebruik maken van STEP en wel van de mogelijkheid de laatste betaalaanvraag later in te dienen voor Kansen voor West II. Van de inhoudelijke opties van STEP zullen we geen gebruik maken.

d. Pyrolyse

Dhr. Van Raak geeft aan dat de casus hier is dat de EC moeite heeft met projecten die gebruik maken van pyrolyse, wat een in Nederland zeer hoog aangeschreven techniek is voor het recyclen van plastic.

Inmiddels is het standpunt van de EC raadpleegbaar voor alle lidstaten en die houdt grofweg in dat er alleen subsidie aan pyrolyse projecten kan worden gegeven mits er gerecyled wordt in plastic en er sprake is van een closed loop.

e. Naleving Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (UNCRPD) in overeenstemming met Besluit 2010/48/EG van de Raad.

Eventuele klachten en constateringen van niet naleving van het Handvesten binnen het programma Kansen voor West kunnen altijd worden gemeld. Er wordt aangegeven dat er de afgelopen periode bij de BA geen meldingen zijn binnengekomen.

Het Comité heeft kennisgenomen van de mededelingen en heeft verder geen opmerkingen.

4. Vaststelling

a. Verslag Monitoringcomité 15 december 2023

De actiepunten van het verslag Monitoringcomité 15 december:
Bij actiepunt 3 Er waren geen bezwaren op de exantes, aanbevelingen fondsmanager controleren bij Deel II van de exantes en daarna de gehele exantes, Deel I en Deel II, terug laten komen in een schriftelijk Comité. Dhr. Van Raak geen aan dat er geen schriftelijke ronde hiervoor heeft plaatsgevonden, maar dat dit vandaag onder punt 6b op de agenda staat.
Ten aanzien van actiepunt 4 (De reacties op een benoeming van Fleur Deken als extra DC-lid zijn positief) kan worden aangegeven dat de BA de benoeming inmiddels formeel heeft afgerond.
Ten aanzien van actiepunt 5 (EZK zal na intern overleg de MA terugkoppeling geven over de inzet van vrijval van rijkscofinanciering 2014-2020). Agendapunt blijft staan; EZK heeft niet van alle MA's een reactie ontvangen.
Verder zal EZK de rijkscofinanciering gaan evalueren, EZK heeft de MA's gevraagd om voor de zomer overzicht te geven met projecten met Rijkscofinanciering die nooit in de betaalaanvraag hebben gezeten. Dat zal worden aangeleverd.

Er zijn verdere vragen en het verslag wordt vastgesteld.

b. Jaarlijks controleverslag 2022-2023 en Annual Summary

Bij dit agendapunt wordt aangegeven dat Kansen voor West een heel goede beoordeling heeft behaald. De Auditdienst van het Ministerie van Financiën heeft een Jaarlijks controleverslag uitgebracht over het verslagjaar 2022-2023. Met daarin de belangrijkste bevindingen van de uitgevoerde audits. Vastgesteld is dat de beheersverklaring van de managementautoriteit niet in twijfel wordt getrokken en de strekking van de jaarlijkse verklaring is goedkeurend.

Dhr. Ouwehand geeft aan complimenten voor het werk dat is gedaan. Het is een mooi resultaat met een zeer laag foutenpercentage. Punt van zorg dat wordt meegegeven is de capaciteit, blijvend aandachtspunt om de 80 dagen te kunnen halen.

Het Comité heeft verder geen opmerkingen en de stukken worden conform vastgesteld en de actiepunten afgedaan.

5. Programma Kansen voor West II

a. Brief afronding programma

Deze brief is ter informatie meegestuurd.

b. Monitor Kansen voor West II

De heer Van Raak geeft een korte toelichting over de stand van zaken Kansen voor West II; financieel en indicatoren.
Het is erg druk en met name de eindsprint van het programma met veel eindgesprekken bij projecten. Er is 90 mln extra budget van REACT-EU in 2 jaar geprogrammeerd en het is allemaal gelukt. Beter dan de prognose van eind 2023. Een negatief randje is dat er niet genoeg plaats is voor nieuwe bedrijven in West (plaats en netcongestie) en die vertrekken dan naar het noorden (Delfzijl).

De programmaperiode 2014-2020 is afgelopen. In 2024 zitten we in de periode van vaststelling. We lopen nog steeds op koers met het programma, maar we hebben wel een flinke eindsprint moeten trekken en we hebben, zoals het er nu op lijkt, voldoende totale subsidiabele kosten om de gehele EFRO voor de partners te rechtvaardigen. Tussen prioriteit 1 en 2 mag tot 15% worden uitgewisseld. Voor Prioriteit 3 is er een onderbesteding en voor prioriteit 4 is er een overbesteding.

We nemen niet alle projecten mee in de laatste betaalaanvraag, max 150 projecten (in overleg met de AA, omdat je dan niet in een complexe beoordelingsmethodiek komt. We hebben het voor de EFRO-bijdrage niet nodig. Het totale aantal projecten lijkt op 456 in KVW2 uit te komen (reguliere projecten fondsen en voucherprojecten)
Verder is in de memo ook aangegeven dat we hebben voldaan aan artikel 129 wat een verplichting was vanuit de verordening.

De prioriteiten worden kort langsgelopen.
Prioriteit 1 en 2 zijn na een inhaalrace boven de 100% geëindigd in de laatste prognose.
Mw. Zwart vraagt of dit nieuwe projecten zijn?
Het betreft een pilot met 8 waterstofbussen en aansluitingen binnen woningbouw. Er zijn geen nieuwe warmtenet projecten, want dat zijn lange adem projecten. Een aantal projecten daarvan zijn wel naar KvW3 gegaan voor het laatste deel.

Prioriteit 3 Mismatch is met een realisatie van 96% de enige onder de 100%. Echter je mag 15 % compenseren met de andere prioriteiten.
Prioriteit 4 Vestiging; realisatie bedrijfsruimten, heeft een realisatie van 104%. Deze prioriteit komt niet meer terug in KvW3.

Prioriteit 6 betreft REACT-EU en heeft een realisatie van 113%, er zijn veel projecten gerealiseerd (203), waaronder een paar fondsen en iets meer dan 60 vouchers.

Voor Prioriteit 5 en 7 (Technische Bijstand) laten we iets liggen, de piek met werk voor het afrekenen ligt net na 31-12-2023 en daar kunnen we niet voor declareren.

De prestatie-indicatoren uit het prestatieraamwerk zijn allemaal gehaald dus daar kunnen we trots op zijn.
Indicator CO01 gaat nog stijgen als alle projecten zijn vastgesteld. Dit betreft het Aantal unieke bedrijven die ondersteuning hebben ontvangen. Deze moeten over alle prioriteiten worden ontdubbeld, dus moeten alle projecten eerst worden vastgesteld.
Indicator 2G is gehaald en dat komt door het ingrijpen in het VvE-fonds (omzetting in subsidie) en de Energievouchers MKB in Utrecht (o.a. Labels) die we daarna hebben ingezet.

Vragen:
Dhr. Althuis: Wie gaat in West de discussie aan over netcongestie en ook waterstof (netwerkkosten)? Er wordt aangegeven dat we als programma onze beperkingen hebben en dat voor Netcongestie de bedrijven hun heil zoeken in Delfzijl, maar dhr. Ouwehand geeft aan voor waterstof gaan ze zelfs naar Duitsland en Franrijk.

Mw. Zwart geeft aan dat binnen de Metropoolregio hier zeker aandacht voor is, maar dat we die urgentie op landelijk niveau moeten trekken. De discussie gaat vooral over ruimte, omdat we als overheden hier het meest makkelijk in kunnen sturen en (bedrijvigheid en productie). Economie is bij ruimte een ondergeschoven kindje. Dat maakt het moeilijk om keuzes te maken (juiste?).

Dhr. Verkaart geeft aan dat hier inderdaad dat hier een afdeling voor is opgericht, maar moeten we zeker op de lange termijn zien. Dhr. Krabbendam geeft het spanningsveld aan tussen groen/agrarisch en bouw. Dhr. Ouwehand geeft ook aan dat vervuilde waterbodems een showstopper kan zijn.

Laatste opmerkingen:
Delta 21 is een groot project waar een haalbaarheidsstudie is gedaan en dus als ontwikkellocatie en groen.
Dhr. DeLanghe geeft dat 19 juni de landenspecifieke aanbeveling komen, waarin NL wordt aangespoord om juist iets te doen aan de netcongestie problematiek. Verder is een felicitatie aan de BA op z'n plaats.

Dhr. Verkaart vraagt nog of de deadline voor de laatste betaalaanvraag problemen voor bedrijven gaat opleveren? Dhr. Van Raak geeft aan dat niet veel problemen worden verwacht.
Verder een vraag of duidelijk is of er winst met EFRO-RC wordt gemaakt? Dhr. Van Raak verwacht een minimale winst dat is minder dan de vorige keer, omdat bedrijven toch meer hebben gerealiseerd.

Het Comité heeft vertrouwen in een goed afronding van het programma Kansen voor West II.

6. Programma Kansen voor West III

a. Stand van zaken Kansen voor West III
De heer Van Raak geeft een korte toelichting over de stand van zaken Kansen voor West III.

Het Programma Kansen voor West III is op 1 juni 2022 van start gegaan. Inmiddels zijn er meerdere openstellingsmomenten geweest, waarvan de laatste in april 2024 en op 10 juni 2024 zullen er nog 3 openstellingen volgen: 2 ophogingen van de overtekende openstellingen van april 2024; Campus voucheropenstelling Provincie Zuid-Holland en Walstroom openstelling Rotterdam en een kleine nieuwe voucheropenstelling voor Zorgvouchers in Utrecht U-Forward Health.
Normale openstellingsmomenten zijn april en november. Op 11 november zal de volgende reguliere openstellingsronde plaatsvinden.
Met deze openstellingen is ruim 70% van het EFRO-programmabudget (200 mln. EFRO) opengesteld.

Dhr. Van Raak geeft aan dat we iets op de rem moeten trappen met het programma en nieuwe openstellingen. Dit met oog op de niet-flexibele budgetten die we mogen programmeren.
Er zijn afspraken gemaakt met de partners over openstelling van de restbudgetten.
Klimaat specifieke doelstelling 2.4 loopt heel goed. Energie efficiëntie en bestaande bouw (2.1) lopen juist veel minder. Redenen hiervoor zijn dat er meer concurrentie is met andere subsidies. Verder ook het wisselende landelijke beleid (bio, warmtenetten etc.) dat heeft invloed op de populariteit. De vraag is willen we alles gaan inzetten op 2.4 of willen we toch een spreiding?
Verder is er ook al 35 mln gedeclareerd door begunstigden.
Prioriteit 5 loopt ook verder goed.

Dhr. DeLanghe geeft aan dat het programma er goed voor staat. 116 verleende projecten en ook als je ziet hoe laat er is gestart vanwege de grote hoeveelheid toegevoegde REACT-EU middelen. We doen nog geen betaalaanvraag, omdat we dan een extra controleverslag moeten doen. En EC wil dat AA zich concentreert op afrekening.
Het niet behalen van mijlpalen heeft geen direct financiële consequenties, maar meer een gewenste analyse voor de sturing voor de rest van het programma. Er is een mooi palet aan FI's. Als het comité geen opmerkingen heeft op de onderliggende FI's kunnen de instrumenten worden geaccordeerd en kunnen ze van start.

Dhr. Verkaart vraagt 1) of al het budget is uitgezet? Graag aandacht dat we aan het einde van het programma nog wat kunnen openstellingen met eventueel gewijzigde accenten. Dhr. Van Raak geeft aan dat het balans zoeken is; de commissie stuurt ook op gefaseerd programmeren met de midterm-evaluatie aan het eind van dit jaar. Verder ook het punt dat we in deze programmaperiode ervoor moeten zorgen dat de euro's EFRO 1 op 1 worden gematched. Indien er sprake is van vrijval bij een project moet een nieuw project nog wel kunnen worden uitgevoerd om de kosten subsidiabel te houden. Daarmee kunnen we eenvoudig weg niet wachten met programmeren tot einde programmaperiode.

2) Met de openstellingen binnen KvW is er overlap met MIT. Graag in gesprek blijven om te kijken aan beide kanten om dit te voorkomen. Dhr. Van Raak geeft aan dat we juist sturen op verschillende TRL-niveaus dan die bij MIT. Vanuit het veld hebben we juist complimenten ontvangen dat ze nu complementair kunnen worden ingezet.

Het Comité heeft kennisgenomen van de Monitor en de voortgang van het programma.

b. Memo en Ex-antes Financieringsinstrumenten KvW3

Dhr. Van Raak geeft aan dat een notitie is bijgevoegd die integraal alle FI's behandeld, zowel de eindresultaten van de FI's in KvW2 als eventuele doorontwikkeling in KvW3.
In het kader van KvW3 en haar taken neemt het MC conform artikel 3 lid 12 kennis van de opzet en uitvoering van de financieringsinstrumenten van het programma en onderzoekt het in art 58 lid 3 genoemde elementen van de ex-antebeoordeling (is voor gebruik maken FI's).

Voordat een financieringsinstrument kan worden gebruikt dient daarvoor een exante kapitaalmarktonderzoek te worden gedaan om het marktfalen aan te tonen. Dat is hier voor 6 financieringsinstrumenten gedaan. Voor SIF Den Haag en SIF Rotterdam zijn de exante-onderzoeken in het MC van december 2023 al geagendeerd, maar om ze compleet te beoordelen en te accorderen dient naast het exante onderzoek ook het fondsplan/ projectplan te worden geagendeerd. Dat is hier gedaan.

Het Comité heeft geen verdere opmerkingen en gaat akkoord met de geagendeerde kapitaalmarktonderzoeken en aanverwante fondsplannen/projectplannen voor de geagendeerde FI's.

c. Nieuw lid Deskundigencommissie Kansen voor West

Met oog op de programma's en nieuwe openstellingen is besloten om de Deskundigencommissie uit te breiden Mw. M. Kodde. Zij stelt zich voor in de bijgevoegde bijlage.

Dhr. Ouwehand vraagt of er een profiel is gemaakt i.v.m. belangenverstrengeling? Dhr. Van Raak geeft aan dat dat is gedaan. De leden moeten per project verklaren dat ze geen belangen hebben. Verder wordt er ook een zware verklaring ondertekend. Bij twijfel doen ze niet mee aan de beoordeling.
We moeten niet vergeten dat het ook belangrijk is dat iemand connecties heeft en uit de regio komt.

Het Comité heeft geen bezwaren over deze benoeming.

d. Communicatie en strategische projecten

De heer Langstraat geeft namens de BA een mondelinge follow-up van het Jaarplan communicatie Kansen voor West. Dit is inclusief een overzicht van de huidige strategische projecten.

Het Comité heeft kennisgenomen van de update en de strategische projecten.

7. Rondvraag en sluiting

De voorzitter geeft aan dat we nog 1 vergadering in december verwachten, maar daarover zal de Beheerautoriteit het monitoringcomité informeren.

Dhr. Kloosterman (Hogescholen) vraagt of voor EFRO hier ook, net als voor Horizon, de voorbereidingen van de nieuwe periode van start gaan? Dhr. Van Raak geeft aan dat dit zo is. Dhr. Verkaart geeft aan dat EZK bezig is voor het cohesiebeleid met een positionpaper, interbestuurlijk. Het doel is afronding in september -oktober.
Dhr. Delanghe geeft aan dat de EC ook al sinds vorig jaar bezig is met de nieuwe programmaperiode post 2027.

De voorzitter bedankt een ieder voor zijn/haar inbreng en om 16.00 uur wordt de vergadering gesloten.

Besluit en actielijst

Nr.	Omschrijving	Datum
1	Het verslag van het MC van 15 december 2023 is vastgesteld.	7 juni 2024
2	MC stelt het jaarlijkse controleverslag en de Annual summary vast	7 juni 2024
3	MC gaat akkoord met verlenging eindafrekening in het kader van de STEP	7 juni 2024
4	MC gaat akkoord met de geagendeerde kapitaalmarktonderzoeken en aanverwante fondsplannen/projectplannen voor de geagendeerde FI's van SIF Rotterdam en Den Haag	7 juni 2024
5	Er volgt nog overleg tussen de ministeries m.b.t standpunt Pyrolyse.	7 juni 2024
6	MC gaat akkoord met de benoeming van Marieke Kodde als extra DC-lid.	7 juni 2024
7	Verder zal EZK de rijkscofinanciering gaan evalueren, EZK heeft de MA's gevraagd om voor de zomer overzicht te geven met projecten met Rijkscofinanciering die nooit in de betaalaanvraag hebben gezeten. Dat zal worden aangeleverd door de BA. EZK zal na intern overleg de BA terugkoppeling geven over de inzet van vrijval van rijkscofinanciering 2014-2020. Verder zal EZK de rijkscofinanciering gaan evalueren.	7 juni 2024
8	De presentatie zal worden nagestuurd	7 juni 2024